

kostprijzen proberen te beheersen. Beiden weten dat vroeg investeren de sleutel is voor de toekomst.”

Een ander gevolg is uiteraard de energiecrisis. Hoe groot is de invloed daarvan op jullie bedrijven en hoe gaan jullie hiermee om?

Johannes en Wim: “K+S is voor haar productie afhankelijk van een betrouwbare levering van aardgas. De verwerking van ruw zout en de opwekking van warmte en elektriciteit op de kalisites zijn bijna volledig gebaseerd op aardgas. Er is onderzocht in hoeverre aardgas kan worden vervangen door andere brandstoffen, zoals stookolie of diesel. Op korte termijn kan dit slechts in beperkte mate worden doorgevoerd. Indien er in Duitsland een gastekort zou ontstaan doordat de gasvolumes uit Rusland te zeer beperkt worden, zou dit een negatief effect hebben op de energievoorziening van de Duitse vestigingen en dus leiden tot productiebeperkingen.”

Victor: “De energiekosten illustreren perfect wat we zojuist hebben uitgelegd en hebben een extra grote impact op producenten. Sommige rekeningen zijn vertienvoudigd! En we weten niet wat de toekomst zal brengen, daarom hebben we geen zicht op wat we de komende weken en maanden gaan

betalen om apparatuur te vervaardigen die tegen een vaste prijs aan onze klanten wordt verkocht. We zijn van mening dat de mythe van goedkope energie aan het afbrokkelen is en niet zal terugkeren totdat India een methode herontdekt om kwantum-energie te benutten. We zullen ons dus moeten aanpassen, ook aan hogere materiaalprijzen. Zo lijkt staal, na een explosieve stijging, zich te stabiliseren op een niveau dat 80% tot 100% hoger ligt dan vóór de gezondheids crisis. Voor een product als landbouwmachines is dit al een enorme kostenpost, en er is geen ontsnappen mogelijk, aangezien composiet- en keramische materialen hetzelfde pad volgen. We zijn natuurlijk al overgestapt op ledverlichting en besparen nooit op de isolatiediktes van onze gebouwen, maar daar valt maar beperkt winst te halen. We bestuderen daarom de mogelijkheden om zelf hernieuwbare energie te produceren en op te slaan en kijken ook naar opties om minder energie te verbruiken. Maar we hebben geen plannen om onze activiteit te verminderen, omdat we ervan overtuigd zijn dat dit zwaar zou doorwegen op de motivatie van het personeel. Dat verdient ons respect, met name onze klanten. Boeren hebben al genoeg problemen. We kunnen ze niet ook die van ons laten dragen.” ■

François Hughe
Economisch adviseur, Studiedienst
francois.hughe@boerenbond.be

Nervositeit op markten, bevoorrading blijft verzekerd

De nervositeit die de markten domineerde als gevolg van de oorlogssituatie woedde de voorbije weken en maanden onophoudelijk voort. Er is immers nog geen sprake van een terugkeer naar rust en kalmte. Zowel op het vlak van energie als op het vlak van meststoffen en allerlei hulpmiddelen blijven de markten in de ban van onzekerheden. En onzekerheden geven voeding aan speculatie, waarbij er ook steeds naast verliezers winnaars zijn, die er belang bij hebben om de onzekerheden in stand te houden.

Zo is er op het vlak van bevoorrading van allerlei producten, op enkele uitzonderingen na, tot nog toe geen sprake geweest van grote problemen, al moeten er wel stevige centen voor onze werkingsmiddelen worden neergeteld. Hoe dan ook moet een paniekstemming, die uit eigen belang door sommigen maar al te gretig in stand wordt gehouden, te allen tijde worden vermeden.

“Paniekstemming moet te allen tijde worden vermeden.”

LEES MEER

op onze website

Zware gevolgen voor wereld-economie

De invasie van Rusland in Oekraïne heeft bijzonder zware gevolgen voor de energie- en voedselvoorziening. Ze worden ook doorvertaald naar de Vlaamse land- en tuinbouwsector, zowel in de prijsvorming voor een aantal afzetproducten als in de prijsvorming voor onze inputs, zoals energie, meststoffen en allerlei bouwmaterialen.

Surf naar www.boerenbond.be/actualiteit/komt-de-voedselbevoorrading-het-gedrang